

KVALITETSPLAN FOR FKB-VANN

Målsetning

FKB-Vann skal være en primærdatabase for topografiske vanndata.

Dette innebærer at:

- *datainnholdet skal ha en slik kvalitet* at det kan brukes som grunnlag for automatisk oppdatering av generaliserte topografiske vanndata (f.eks. N50).*
  - *fullstendigheten skal økes slik at FKB-vann faktisk viser hvor det finnes elver, bekker og vann i terrenget*
-

*Ang kvalitet er det viktig å sette noen mål for hvilken kvalitet som er «god nok». Det er en omfattende jobb å kvalitetsheve FKB-Vann, der bruk automatiserte rutiner kan bli aktuelt for at dette ikke skal bli for kostbart og ressurskrevende. Mulig nøyaktighetskravene samtidig må lempes noe på.

Det kan også være aktuelt å ha en målsetning om etablering av et komplett vannnettverk, spesielt for kommuner og/eller regioner som har et slikt behov. I mange sammenhenger er det behov for gode data på vannnettverk til analyser etc. Gjennom prosessen med utforming av kvalitetsplanen bør Geovekst utrede hva som skal til for at FKB-Vann skal kunne dekke disse behovene og om det ev. finnes andre alternativer. Hva innebærer innføring av vannnettverk når det gjelder endring i datamodell, nye krav til forvaltningssystem, datainnsamling etc.

Pågående prosesser

- FKB-Vann-prosjektet i regi av Geovekst-forum.
- Noe svak prosess med Sjødivisjonen i arbeidet med oppdatering og forvaltning av FKB-Kystkontur.
- Initiativ i flere kommuner/fylker for etablering av temadatasettet elveflom og/eller overflateavrenning. Benytte kunnskap fra initiativ i Hedmark/Oppland og Akershus til i å videreutvikle metodikken. Grunnlag for kommuner inn i plan og byggesaksbehandling, samt for oppdatering av FKB-Vann.
- Geolett-prosjektet, samarbeid med NVE – mulig avklaring av ansvarsforhold. Generering og bruk av flomveier.

Innledende kvalitetskartlegging

For utviklingen av en kvalitetsplan trenger man å kjenne status på datagrunnlaget i forkant av en målrettet prosess for kvalitetsheving av FKB-Vann (nullpunktsmåling). Målet er at dette innledende kvalitetsarbeidet også skal resultere i et utvalgt antall måleparametere - som er nasjonalt gjennomgående, og som er egnet til å måle utviklingen i kvalitet over tid.

Aktuelle analyser:

FKB vs N50:

- Avdekke vann i N50 som ikke finnes i FKB
- Avdekke i hvilken grad finnes det elver/bekker i N50 som ikke finnes i FKB
- Avdekke bekker/elver som stopper (for omfattende?)

Regionale forskjeller i FKB:

- FKB-C/D – kommuner og fylker med vann mindre enn minstestørrelse?
- FKB A-C/D – telling på kvalitetskoder – avdekke grad av vann-objekter basert på fotogrammetri, digitalisert fra gammelt ØK, evt. andre datafangstmetoder.
- FKB-Kystkontor – hvor er det behov for kvalitetshevende tiltak?

Manuell kvalitetskartlegging:

Kvalitetsarbeid som følge av Geovekst-prosjekter og løpende forvaltning

- Har det blitt gjennomført nykonstruksjon av vann?
  - o Innenfor FKB-A-B-C-områder?
  - o Siste 2 – 5- 10 år?
  - o På kommunenivå? FKB-C? Finnes det også svakheter i FKB A+B?
  - o Hvilke kommuner har fortsatt vannkontor fra gamle ØK? Sør Norge OK
- Har kartkontorene opplevd eksterne henvendelser knyttet til feil, mangler og/eller dårlig kvalitet på FKB-Vann?
- Hvordan vurderer kommunene i fylkene kvaliteten på FKB-Vann til å være?

Annet kvalitetsarbeid:

- Status og planer for ajourføring av N50 vann (Fotogrammetri på Hønefoss), og i hvilken grad FKB-vann oppdateres på bakgrunn av dette. Etterslep i enkelte fylker?
- Er det gjort kvalitetshende tiltak på FKB-vann utover FKB-prosjekter (og forvaltning)?
- Hvor er behovet størst for kvalitetshevende tiltak i fylket?
- I hvilken grad ajourholder kommunene FKB-Vann?

FKB-Vann	Dagens situasjon	Tiltak
Kvalitet	Variierende kvalitet på FKB-Vann mellom fylker og kommuner pga ulik innsats og prioriteringer innenfor det regionale Geovekst-arbeidet.	Aktuelle tiltak (før kvalitetskartlegging): <ul style="list-style-type: none"> • Ved nye kartleggingsprosjekter – stille krav til at firmaene skal bruke laserdata ved nykonstruksjon av vannkontur • Slette små vannpolygon iht økt minstestørrelse i FKB-C • Nykonstruksjon av vann der det fortsatt er ØK som er grunnlaget • Bekker som ikke følger terrenget nykonstrueres, tilpasses (bruk av NDH-tjenester). • Hente inn 2-streks bekker fra ELVIS??
Fullstendighet	Mangler i fullstendighet, hovedsakelig relatert til at fotogrammetri har vært den dominerende datafangstformen. Økt fullstendighet krever at andre kilder for datafangst utnyttes for mer sammenhengende vannnettverk.	Aktuelle tiltak (før kvalitetskartlegging): <ul style="list-style-type: none"> • Supplere en-streks bekker fra N50 • Supplere med vanntema fra o-kart • Utnytte temadatasettet «Flomveier» til å oppdatere FKB-Vann • Administrativ oppdatering av bekker fra kommunen for førstegangs datafangst, samt omlegging av bekker/elver. Lokalkjennskap som kilde. • Arrangere fagdag/kurs i fylkene for oppdatering av FKB-Vann, spesielt aktuelt i kommuner med flomproblematikk

Prinsipper		
Ansvar	Vannsituasjon? Vann-nettverk?	<p><u>NVE</u>: - Bidra til oppdatering av SFKB med grunnlagsdata fra ELVIS?</p> <p><u>Kartverket – Geovekst</u>: - Pådriver for å ta i bruk nye datakilder.</p> <p><u>Kartverket</u>: - Harmonisering mellom FKB og N50 for mer effektiv datafangst og forvaltning</p> <p><u>Kommunene</u>: - oppdatering av FKB-Vann ut i fra kommunenes behov som går lenger enn Geovekst-behov? Datafangst som krever feltarbeid er kommunene sitt ansvar.</p>
Datakilder	Fotogrammetrisk konstruksjon, noe administrativt ajourhold	<p>Utnytte andre metoder enn fotogrammetri for etablering og ajourføring av FKB-Vann:</p> <ul style="list-style-type: none"> • NDH-data: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hydroflattening (overflatemodell m/ nøyaktige vannoverflater) ○ Multihillshade (høydemodell med lysinnstråling) • Flyfoto: <ul style="list-style-type: none"> ○ Utnytte IR-båndet • Manuell datafangst basert på innmåling • Automatisert datafangst (sensorer, maskinlæring etc.) som kilde til kontinuerlig oppdatering av kartdata.
Metode		Utvikle analysemetoder basert på PostGIS for måling av utvikling i kvalitet. Videreutvikling av metadatakatalogen for visning på Geonorge.
Kritiske bruksområder	Flomanalyser, sammenhengende vannnettverk	
Brukerbehov	Flere brukere som opplever at fullstendigheten i FKB-Vann ikke tilfredsstillende brukerbehovene	Annet?
Noe ut?		Følger av kvalitetskartlegging og innmeldte brukerbehov.
Noe inn?		Følger av kvalitetskartlegging og innmeldte brukerbehov.
Tilgrensende datasett	FKB-Bygningsmessige anlegg	Stikkrenner er mangelfullt registrert Oppfordre til kommunal oppdatering av stikkrenner for å bygge et sammenhengende vannnettverk.
Andre utfordringer		<ul style="list-style-type: none"> • Avvik mellom matrikkel. Juridiske problemsstillinger der vann og elver/bekker benyttes som eiendomsgrenser. • Fiktive grenser basert på vannkontur gir feil arealberegning der vann er konstruert på høy vannstand. Dette slår spesielt uheldig ut for

		jordbruket da gårdskart (AR5 og eiendomsgrenser) brukes som grunnlag for arealtilskudd
--	--	---